

โบสถ์ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก ในรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นใหม่ นัฐชญา จูคำสี , ศศธร บริสุทธิ์นฤดม

สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

โบสถ์เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์และเป็นสถานที่ที่คริสตชนได้มาพบปะกัน ช่วยให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความปรารถนาดีต่อกัน อีกทั้งยังเป็นการแสดงความเคารพต่อพระเจ้าด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ปัจจุบันศาสนจักรได้มีการแต่งตั้งสังฆมณฑลขึ้นมาใหม่ คือสังฆมณฑลเชียงราย เนื่องจากในเขตปกครองเดิม(สังฆมณฑลเชียงใหม่)มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ส่งผลให้เกิดที่เข้ามาในพื้นที่ของคริสตชนเพิ่มมากขึ้น

การออกแบบโบสถ์คริสต์นิกายคาทอลิก ให้มีความความเฉพาะของพื้นที่ที่จะมีส่วนช่วยสร้างเอกลักษณ์และภาพลักษณ์ให้กับพื้นที่และชุมชน โดยมีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1.สัดส่วนอาคาร เริ่มจากการวางพื้นที่ส่วนส่วนพิธีกรรม ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการออกแบบโบสถ์คาทอลิกให้มีเอกลักษณ์และเหมาะสมกับพื้นที่ โดยการออกแบบโบสถ์จะมีสัดส่วนการลดทอนในอัตราส่วน 1:2:1 ในการวางผังอาคารในด้านกว้างของอาคาร และการแบ่งพื้นที่อาคารเป็น 3 ส่วนที่มีความเท่ากันหรือใกล้เคียง สัดส่วนมีความสมมาตรกันในรูปแบบด้านหน้าของอาคาร โบสถ์มีการใช้งานพื้นที่ในลักษณะใกล้เคียงกัน ต่างเพียงรูปแบบสถาปัตยกรรม 2. อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ 4 ชาติพันธุ์ ศึกษาอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่ถูกสะท้อนผ่านลายผ้าบนชุดประจำชาติพันธุ์

ในการออกแบบโบสถ์ไม่ได้มีการหลักการที่ชัดเจน แต่ต้องเป็นสถานที่ที่มีความเฉพาะ ดังนั้นในการออกแบบโบสถ์คริสต์นิกายคาทอลิก ในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จึงจะนำสัดส่วนที่ได้จากภาคศึกษามาคำนวณให้สอดคล้องกับการใช้พื้นที่ ผนวกกับรูปแบบของความเชื่อ และมีการนำลวดลายของการปักผ้าโดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นใหม่ ด้วยวิธีการถอดวิธีการปักผ้ามาใช้ในรูปแบบใหม่ มาปรับใช้ในส่วนต่างๆของอาคารอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : โบสถ์คริสต์นิกายคาทอลิก , เชียงของ , สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นใหม่ , อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ , สัดส่วน

บทนำ

โบสถ์ตามความหมายของพระศาสนจักร หมายถึง สถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับประกอบพิธี เพื่อประโยชน์ของคริสตชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสตชนท้องถิ่นที่มีการกำหนดขึ้นมา ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองและต้องมีการเสกและให้ชื่อ ซึ่งจะไม่มีการเปลี่ยนอีกต่อไป (วิภาวัลย์ แสงลิ้ม

สุวรรณ,2542)

สนใจในพื้นที่ที่กำลังถูกพัฒนาทางศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกเพื่อทำการศึกษาพบว่าภายในศาสนามีการแบ่งเขตการปกครองเพิ่มเติมจากเขตสังฆมณฑลเชียงรายแบ่งเขตการปกครองแต่งตั้งเขตสังฆมณฑลเชียงรายเพิ่มอันเนื่องมาจากกฤษฎีกาสมัชชาใหญ่ของศาสนจักรคาทอลิกใน

ประเทศไทย คริสตศักราช 215 ข้อ 33 โดยมีเขตการปกครอง คือ จังหวัดแพร่ น่าน พะเยา เชียงราย และอำเภอจางหวัดลำปาง (หอจดหมายเหตุอักษรสมมณฑลกรุงเทพ, 2558) โดยที่จังหวัดเชียงรายมีสถิติจำนวนประชากรคริสตชนมากที่สุด จึงทำให้มีความสนใจชุมชนคริสต์จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายจังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุดของประเทศไทยในเชิงภูมิศาสตร์ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่าและประเทศลาว ปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ในการพัฒนาหลายแห่ง อีกทั้งยังมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งด้านศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในรูปแบบล้านนา ไทใหญ่ ไทเขิน และไทลื้อจากสิบสองปันนาผสมผสานกัน มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ความเชื่อ วิถีชีวิต ที่มีความหลากหลายที่มีอยู่อย่างยาวนาน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2555)

อำเภอเชียงของ เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงราย จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเชียงของที่มีความยาวนาน ประกอบไปด้วยความหลากหลายทางธรรมชาติ กลุ่มคนชาติพันธุ์ วัฒนธรรม รวมถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีความงดงามและมีความเชื่อมโยงระหว่าง กลุ่มคนระบบนิเวศน์และวัฒนธรรม ทำให้มีการดำรงชีวิตของผู้คนในเมืองเชียงของเกิดความผสมผสานและเกิดจุดเด่นทางภูมิทัศน์วัฒนธรรม ซึ่งภูมิทัศน์วัฒนธรรมหมายถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่ผู้คนในกลุ่มยึดถือร่วมกัน ได้กระทำต่อสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างความเจริญงอกงามและพัฒนาสังคมมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2551) เชียงของมีลักษณะภูมิ

ประเทศเป็นที่ราบสลับกับเทือกเขา มีพื้นที่ด้านทิศตะวันออกเฉียงบางส่วนติดกับแม่น้ำโขงซึ่งฝั่งตรงข้ามคือ เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เชียงของจึงถูกกำหนดให้เป็นเมืองที่สำคัญทางการคมนาคมขนส่งทางเศรษฐกิจระดับโลก เนื่องจากได้งบประมาณมหาศาลในการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงไปประเทศลาวและเชื่อมต่อกับระบบถนน R3A เป็นทางเชื่อมต่อทางการค้า การคมนาคมขนส่งกับประเทศลาวและจีน (โสภิตา วีรกุลเทวัญ, 2548) จึงอาจส่งผลให้อัตลักษณ์ของความเป็นเชียงของเลือนหายไปทำให้มีแนวคิดที่จะนำอัตลักษณ์ของพื้นที่มาใช้ภายในโครงการ

การนำอัตลักษณ์ของพื้นที่ถิ่นมาใช้ในงานออกแบบโบสถ์ช่วยสร้างความแตกต่างที่มีเอกลักษณ์ได้ (Denis R. McNamara, 2553) โดยผ่านการศึกษาจากวิถีชีวิต และความเชื่อ ของกลุ่มชาติพันธุ์นำมาถอดความและใช้ใหม่เพื่อให้เกิดความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น โดยอัตลักษณ์พื้นที่ถิ่นที่ว่ามานี้ คือ การขยายพรมแดนเพื่อการสร้างสรรคสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นใหม่ (Extending tradition: Using the vernacular in a modified manner) รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นร่วมสมัยในแนวทางนี้ จะไม่มีลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเดิมในอดีตคงอยู่มากนัก เสมือนการปรับเปลี่ยนรูปลักษณะทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเดิมด้วยการค้นหาทางเลือกวิธีการและกระบวนการสร้างสรรค์แบบใหม่ ในขณะเดียวกันนั้น ก็ยังคงสามารถที่จะสื่อความหมายเดิมได้เป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ถูกพัฒนาขยายต่อออกจากองค์ความรู้เดิม (เจนยุทธ ล่อใจ, อริศรี ปาณินท์, เกรียงไกร เกิดศิริ, 2558)

วัตถุประสงค์

1. ออกแบบโบสถ์ที่เหมาะสมในด้านการใช้งานและสัดส่วน

2. ถ่ายทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านงานสถาปัตยกรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการ

1. ศึกษาสัดส่วนของอาคารผ่านทางทฤษฎี บทความ สืบค้นทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการหากรณีศึกษาสัดส่วนอาคารโบสถ์ต้นแบบ

2. ศึกษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ด้านวิถีชีวิต และความเชื่อ

3. เพื่อรวบรวมข้อมูลเพื่อช่วยในการออกแบบโบสถ์ที่มีเอกลักษณ์

แนวคิดและทฤษฎี

1. ความเชื่อในรูปรัศมี (Mandorla) ที่ภาพบนกระจกสีภายในโบสถ์ ถูกนำมาใช้ร่วมกับการออกแบบอาคารผ่านสัดส่วนที่ได้จากการศึกษา

2. การนำไฟ วัสดุที่นิยมอย่างมากในการนำไปก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ มาใช้ในการออกแบบและก่อสร้างอาคาร

วิธีการดำเนินการ

แบ่งชุดข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปพัฒนางานออกแบบได้อย่างเหมาะสม จากการศึกษาข้อมูลเชิงทฤษฎี ได้ข้อสรุปดังนี้

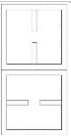

ตารางที่ 1 แสดงการศึกษาโบสถ์ต้นแบบในยุคของศิลปะตะวันตก

รูปแบบสถาปัตยกรรม	ทิศ	บาซิลิกา	โรมันเนสก์	เรเนซอง	บาโรค	สมัยใหม่
โบสถ์ที่ใช้ในการศึกษา	-	St. Paolo, Old St. Peter, St. Clemente Rome	St. Pisa, St. Sermon, Notre Dame	ออกแบบตามแนวคิดของสถาปนิก		
พื้นที่ประกอบพิธีกรรม	ประกอบพิธีศีลล้างบาป	สวดลูกประคำ	ประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนา			
สัดส่วน	-	1:2:1 ในผังอาคาร		ออกแบบตามแนวคิดของสถาปนิก		
ขนาด	เล็ก - กลาง	ใหญ่	ใหญ่เกินความต้องการ	ใหญ่	ออกแบบตามแนวคิดของสถาปนิก	
ช่องเปิด	ขนาดเล็ก	เจาะช่องแสงจากด้านบน ใช้แสงธรรมชาติในอาคาร				ตามแนวคิดของสถาปนิก
การวางแนวอาคาร	-	เข้าทางทิศตะวันตก	เข้าทางทิศตะวันออก	ออกแบบตามแนวคิดของสถาปนิก/เส้นทางการคมนาคม		
โครงสร้าง	เสา-คาน	เสารับน้ำหนักขนาดใหญ่	ถ่ายเทน้ำหนักไปยังผนังและโครงสร้างย่อย	ออกแบบตามแนวคิดของสถาปนิก		
การวางพื้นที่ใช้งานอาคาร	ใช้พื้นที่เป็นโล่งในการทำพิธี	จัดการพื้นที่การเข้าถึงอย่างตรงไปตรงมา		มีการวางพื้นที่ตามแนวคิดการออกแบบเป็นหลัก		

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า โบสถ์แต่ละแห่งจะมีจุดร่วมกันคือเป็นพื้นที่ประกอบพิธีกรรม ส่วนรูปแบบส่วนอื่นนั้นเป็นเพียงรายละเอียดปลีกย่อย

ที่ถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยและช่วงเวลา อาคารถูกปรับเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมความเชื่อของผู้คนในพื้นที่ ที่เห็นได้ชัดในช่วงหลังการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ช่วงยุคสมัยใหม่ถึงปัจจุบัน จากตารางจึงมีการเลือกข้อสรุปในการออกแบบ คือ 1. พื้นที่ประกอบพิธีกรรม 2. สัดส่วน 1:2:1

ตารางที่ 2 แสดงลวดลายผ้าของชาติพันธุ์และความหมายที่ถูกนำมาใช้

ลายปักผ้า	ถอดลายผ้า	ความหมาย	การนำไปใช้งาน
		ลายลาคะกางเขน	ใช้ส่วนบนส่วนของผ้าเตทาน / ด้านบนของกรอบผนัง
		ลายปั้นโต้วจี้กากบาท / กางเขน	
		ลายถ้อง (กลอง) ประกอบพิธีตามความเชื่อ	สามารถนำไปใช้ได้ ในหลายระดับ ความสูงขึ้นอยู่กับความสวยงาม
		ลายฮ้านเัว (ดอกพริก) ปกป้องคุ้มครอง	
ลายเพิ่มเติม		ลายง่าแป (ตาข่าย) ลายแรกของการเริ่มปักลาย	ใช้ในส่วนล่างของช่องลายผนัง
		ลายอาก่อ (เส้นทาง) ลายแรกของการเริ่มปักลาย	

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ได้มีการนำลวดลายที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและลายที่มีความสำคัญมาใช้ในการออกแบบเนื่องจากต้องการให้งานสถาปัตยกรรมสะท้อนความเชื่อของ

ชาติพันธุ์เฉพาะออกมา ส่วนตำแหน่งที่จะจัดวางแต่ละลายจะคำนึงถึงความหมายของลวดลายเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงความเคารพต่อความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาทำให้ได้ข้อสรุปที่นำไปสู่หลักการออกแบบ โดยมีการเลือกใช้ข้อมูลจากตารางที่ 1 ดังนี้ 1. สร้างพื้นที่ประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนา โดยมุ่งเน้นให้ผู้ที่เข้ามาใช้อาคารสามารถเข้าใจวิธีการได้อย่างตรงไปตรงมา 2. สัดส่วน 1:2:1 มาใช้ร่วมกับรูปแบบความเชื่อนำมาออกแบบ ซึ่งแสดงถึงความเป็นอาคารมากที่สุดนำมาประกอบกับลวดลายที่ถูกถอดรูปแบบจากการปักผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งสะท้อนผ่านลวดลายบนชุดประจำชนเผ่า โดยจะถูกนำมาใช้ในส่วนช่องเปิดของอาคาร เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้กับโบสถ์มากขึ้น

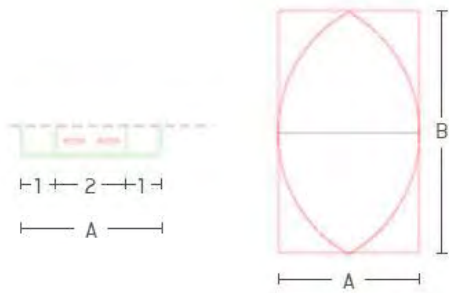
การเกิดผังอาคารจากอัตราส่วน 1:2:1 ที่เกิดจากวางผังการใช้งานอาคาร

รูปที่ 1 แสดงรูปที่ใช้ในการวางผังอาคาร

รูปทรงในสัดส่วน 1:2:1 เริ่มจากการวางผังส่วนโถงกลาง(Nave)ของโบสถ์ (อัตราส่วนคิดเป็นสองส่วนต่อด้านทางเดินระหว่างที่นั่งเป็นหนึ่งส่วน) ขนาดพื้นที่ส่วนโถงการโบสถ์เกิดจากการคำนวณพื้นที่การใช้งานอาคารและรูปแบบการจัดที่

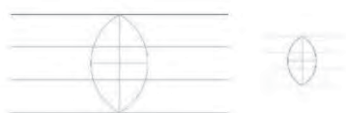
นั่งของสัตว์บุรุษ เพื่อให้ง่ายต่อการประกอบ
พิธีกรรม

รูปที่ 2 กระบวนการเกิดผังอาคาร

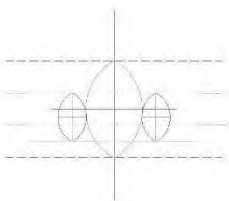
จะเห็นได้ว่า ส่วนที่เริ่มต้นการวางผังจาก
ส่วนกลาง(2)ของอาคาร จากการคำนวณการวาง
พื้นที่การใช้งานส่วนพิธีกรรม จากนั้นคำนวณ
สัดส่วน 1:2:1 ในด้านข้าง ให้ผลลัพธ์จากการ
คำนวณเป็น A(ด้านกว้างอาคาร) จากนั้น ใช้วิธีการ
สร้าง Mandorla คือ อัตราส่วน 1:√3 เป็น B (ด้าน
ยาวอาคาร)

การเกิดรูปด้านของอาคารจากอัตราส่วน
1:2:1 ร่วมกับแนวคิดMandorla ในอัตราส่วน 1:
√3

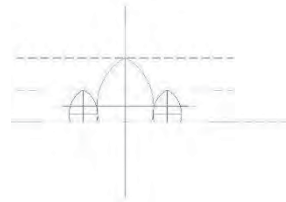

รูปที่ 3 ภาพตั้งต้นในการทำรูปด้านข้าง

จะเห็นรูปที่ได้จากการคำนวณผ่านแนวคิด
Mandorla สองภาพโดย (A) และ (B) ได้จาก
อัตราส่วน (2) และ (1) ในรูปที่ 2 มาใช้ร่วมกับ
ทฤษฎี 1: √3 ทำให้เกิดวงMandorla 2 วง

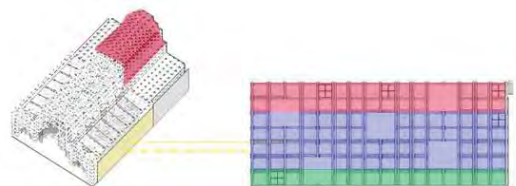
**รูปที่ 4 นำวงMandorlamาทิดกันตาม
อัตราส่วน 1:2:1**

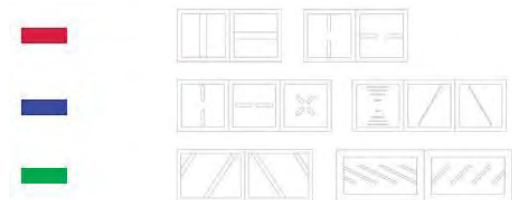
**รูปที่ 5 ตัดส่วนล่างของวงMandorla
ออกตามความเชื่อ**

จะเห็นได้ว่า การเกิดรูปด้านถูกคำนวณ
มาจากอัตราส่วน 1:2:1 ในรูปที่ 1 มาคำนวณรูป
ด้านโดยใช้วิธีการสร้างรูปทรงจากวิธี Mandorla
โดยจะแบ่งอาคารออกเป็น 3 ส่วนเท่ากัน โดยใช้
เพียงสองส่วนบนเท่านั้นตามหลักความเชื่อทาง
ศาสนาที่แบ่งโลกเป็นสามส่วน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าว
มีส่วนช่วยในการรับรู้ถึงความเป็นโบสถ์คริสต์นิกาย
คาทอลิกต้นแบบ อีกทั้งยังสะท้อนความเชื่อผ่าน
รูปทรง(Mandorla)ที่เกิดจากความเชื่อ

จากรูปที่ 2 ,4 ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์
ของรูปด้านหน้าและด้านข้าง ซึ่งเกิดจากการ
คำนวณพื้นที่การใช้งานอาคารจากรูปที่ 1 จึง
สามารถสรุปได้ว่า ขนาดสัดส่วนของแปลนและรูป
ด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญ

**รูปที่ 6 แถบสีใช้แทนรูปแบบแนวการ
วางลดตายเท่านั้น**

**รูปที่ 7 แสดงการนำลดตายมาใช้
ภายในอาคาร**

จากรูปที่ 6,7 แสดงตำแหน่งของ

ลวดลายที่จะถูกนำไปใช้ในแต่ละส่วนของอาคารได้อย่างเหมาะสมโดยถูกคัดเลือกผ่านความหมายของลายผ้าแต่ละลวดลาย

รูปที่ 7 แสดงให้เห็นว่า นำลวดลายผ้ามาถอดรูปแบบการถักออกเป็นชั้น(Layers) ซึ่งถอดจากการปักผ้าในแต่ละแนวแกน เพื่อทำให้เกิดการมองเห็นที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยใช้การวางระยะห่างกันของแต่ละชั้นของแผ่นลาย เมื่อมีระยะการมองเห็น หรือองศาการมองเปลี่ยนไปส่งผลให้การรับรู้เปลี่ยนไป ซึ่งจะสร้างประสบการณ์ที่ได้รับจากมุมมองของผู้ที่เข้ามาใช้อาคารให้ได้รับการรับรู้ต่างกัน สร้างให้เกิดความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

รูปที่ 8 สีที่จะถูกนำมาเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในลวดลาย

แสดงสีที่ถูกเลือกใช้มีส่วนใหญ่เป็นสีที่สดใส เนื่องจากมีเกณฑ์การเลือกสีมาจากเครื่องแต่งกายของบาทหลวง ซึ่งสีที่เลือกมานั้นเป็นสีของชุดที่ใส่ในการประกอบพิธีกรรมภายในโบสถ์ ซึ่งเป็นสีของชุดที่เกี่ยวข้องกับงานรื่นเริง

การเลือกองค์ประกอบอื่นมาช่วยเสริมในการใช้ลวดลาย เช่น การเพิ่มสีลงไปในรูปแบบ (Pattern) การทำให้ขึ้นรูปแบบมีลักษณะทึบ – โปร่ง ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้แสง สีที่เลือกมานั้นไปในโทนอุ่น ช่วยให้การสร้างความรู้สึกตื่นตามีพลัง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกร่วมในพิธีได้ง่าย

สรุปและอภิปรายผล

การแบบวางผังจะต้องมีการวางพื้นที่ใช้งานส่วนกลางอาคาร(Nave)ให้ชัดเจนก่อน เนื่องจากอาจจะส่งผลต่อสัดส่วนและขนาดของ

อาคารที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งานอาคาร

อาจมีการนำสัดส่วนที่ได้จากการศึกษาไปปรับใช้ในการวางผังอาคารในรูปแบบหรือวิธีการอื่นเพื่อให้อาคารมีความน่าสนใจและใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

การถอดรูปแบบของลวดลายเป็นชั้น (Layers) ของการปักผ้า เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในการถอดลวดลาย ยังมีวิธีการอื่นๆที่สามารถนำมาใช้งานได้ดี แต่ต้องคำนึงความหมายของลวดลายและพื้นที่ที่จะนำไปใช้งานให้เกิดความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

วิธีการ(Tectonics) การสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างจากไม้ไผ่ ที่เกิดขึ้นตามวิถีของกลุ่มชาติพันธุ์มีความน่าสนใจ ควรศึกษาวิธีการและนำไปต่อยอดในงานสถาปัตยกรรมได้

ศึกษาระบบการก่อสร้างแบบ Module จะช่วยให้สามารถจัดการได้ง่ายและทำให้น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เจนยุทธ ล่อใจ ,อรศิริ ปาณินท์ ,เกรียงไกร เกิดศิริ.(2558).คุณลักษณะของที่ว่างทางสถาปัตยกรรมในสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น : แนวทางการศึกษาสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย (ฉบับที่ 2).วารสารวิชาการการออกแบบสภาพแวดล้อม.[30 กันยายน พ.ศ.2562]. เข้าถึงได้ จ ก (<http://cmuir.cmu.ac.th/handle/6653943832/64590>)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.(2555).เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเชียงราย.ค้นเมื่อ[15 ธันวาคม พ.ศ.2562]เข้าถึงได้จาก

(https://issuu.com/meaus/docs/_____
[_____?fbclid=IwAR2Ss4BKloikkU3GMdboxkADUH41GSfalpPCz2O1o9YphKzTYnjQ3qwnxTQ](https://issuu.com/meaus/docs/_____?fbclid=IwAR2Ss4BKloikkU3GMdboxkADUH41GSfalpPCz2O1o9YphKzTYnjQ3qwnxTQ))

วิภาวัลย์ แสงลิมสุวรรณ.(2542).**โบสถ์คาทอลิกในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาถึงพุทธศักราช 2475.**ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยศิลปากรไทย.ค้นเมื่อ[2 มกราคมพ.ศ.2563].เข้าถึงได้จาก (<http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/2712>)

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2551). **การจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชน.**(หน้าที่ 7)พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

จำกัด.

หอจดหมายเหตุ อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2558).**ประวัติพระศาสนจักรในประเทศไทย.**ค้นเมื่อ[25 พฤศจิกายน พ.ศ.2562]. เข้าถึงได้จาก(<http://catholichaab.com>)

โสภิตา วีรกุลเทวีญ. (2548).**เสียงของ/ชาติพันธุ์และการค้าที่ชายแดน.**(หน้าที่35)สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย:กรุงเทพฯ.

Denis R. McNamara.(2553).Module 14 : **Romanesque Art** .Sacramental Aesthetics and Academic Director at the Liturgical Institute of the University of Saint Mary of the Lake.ค้นเมื่อ[29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562].เข้าถึงได้จาก (<https://courses.lumenlearning.com/sunyarhistory1>)